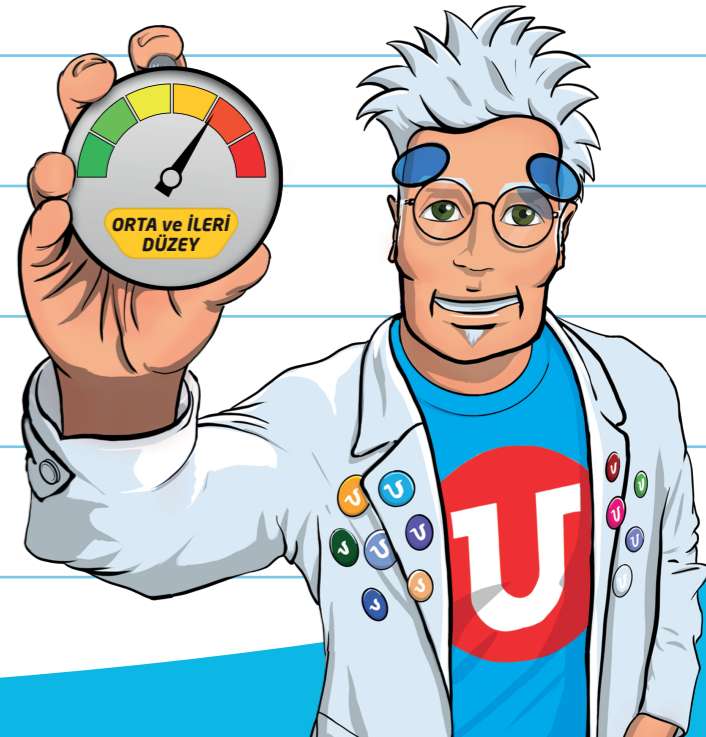


TYT Orta ve İleri Düzey
Tarih Soru Bankası

Erzurum Kongresi'nden BMM'nin
Açılışına Kadar Milli
Mücadeleye Hazırlık



BEGÜM ÜNLÜ



ERZURUM KONGRESİ'NDEN BMM'NİN AÇILIŞINA KADAR MİLLİ MÜCADELEYE HAZIRLIK

Erzurum Kongresi

Balıkesir-Alaşehir Kongreleri

**Misak-ı Millinin
İlan Edilmesi**

Sivas Kongresi

**İstanbulun Resmen
İşgal Edilmesi**

Amasya Görüşmeleri

Temsil Heyetinin Ankaraya Gelişi

Son Osmanlı Mebusan Meclisi nin açılması



Erzurum Kongresi (23 Temmuz - 7 Ağustos 1919)

- Şark Vilayetleri Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti üyeleri, Kâzım Karabekir ve Mustafa Kemal'in katılımıyla toplanmıştır.
- Toplanma biçimi açısından bölgesel, aldığı kararlar açısından ulusal niteliklidir.





Erzurum Kongresi,

- Ermeni - Rum tehlikesine karşı alınması gereken önlemleri belirlemek
- Doğu Anadolu'nun (Vilayet-ı Sitte) Türk vatani sınırlarında kalmasını sağlamak
- Bölgedeki Türk nüfusu her türlü yabancı işgal ve mücadelesine karşı korumak, varlığını devam ettirmek
- amaçlarıyla toplanmıştır.

a) Millî sınırlar içinde vatan bir bütündür, bölünemez.

→ İşgalleri tanımama, Misak-ı Milli'yi ilk kez vurgulamayı yansıtır.

b) İstanbul hükümeti işgalleri engelleyemezse sorumluluğu millet üstlenmeli, İstanbul Hükümeti işgaller karşısında dağılırsa geçici bir hükümet kurulmalıdır.

→ Geçici Hükümet" vurgusu, birlik ve beraberliğe gereksinim duyulması ve tepkilerin önlenmesi amacıyla ilişkilidir.

c) Saltanatı ve hilafeti kurtarmak için millî güçleri etkin, millet iradesini egemen kılmak esastır.

→ Erzurum Kongresi'nde birbiriyle çelişen bu iki karara yer verilmesinde, "Ulusal egemenlik anlayışına yönelik değişime ortamın müsait olmaması" etkili olmuştur.

→ Aynı zamanda saltanat yanlılarının da Millî Mücadele'ye katılması amaçlanmıştır.



d) Hristiyan azınlığa siyasi hakimiyet ve sosyal dengemizi bozan ayrıcalıklar verilemez.

→ Kayıtsız şartsız bağımsızlığa verilen önemi ifade eder.

→ Osmanlı Devleti'nde azınlıklar için sürdürülen ayrıcalıkların tanımayacağı açıkça vurgulanmıştır.

e) Manda ve himaye kabul edilemez.

→ Tam bağımsızlık anlayışını amaçlar.

f) Millî meclis derhâl açılmalı, hükümet Meclis denetimi altında çalışmalıdır.

→ Bu durum, "Ulusal egemenlik" anlayışına önem verildiğini gösterir.

g) "Sömürü amacı olmaması" koşuluyla dış yardım alınabilir.

→ Kayıtsız şartsız bağımsızlığı önemseyen Milliciler, Sovyet Rusya'dan alınabilecek olası yardımlar için "hangi şartlarda" yardım alınabileceğine vurgu yapmışlardır.

h) Trabzon Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti ile Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti birleştirilerek ulusal güçlerin etkin kılınması amaçlanmıştır.



Örnek:

Tarih öğretmeni, ders ortamında Mondros Mütarekesi sonrası Doğu Anadolu ile ilgili olarak öğrencilerinden kanaatlerini sormuştur.

Öğrencilerden;

Mehmet: Erzurum Kongresi Ermeni ve Rumların yıkıcı faaliyetlerini önlemeyi amaçlamıştır.

Batuhan: Şark Vilayetleri Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nin katkılarıyla toplanan Erzurum Kongresi'nde "Milli sınırlar içinde vatan bir bütündür, bölünemez." kararına yer verilmiştir.

Yağmur: Erzurum Kongresi'nde "Doğu illeri işgale uğrarsa milletçe karşı konulacaktır." kararına yer verilerek, "kayıtsız şartsız bağımsızlık" amaçlanmıştır.

yorumlarını yapmışlardır.

Doğu Anadolu ile ilgili öğrencilerin yaptığı yorumlardan hangilerini Tarih öğretmeni doğru kabul etmelidir?

- A) Mehmet
B) Yağmur
C) Mehmet, Batuhan
D) Batuhan, Yağmur
E) Mehmet, Batuhan, Yağmur



Örnek:

“Milli sınırlar içinde vatan bir bütündür, parçalanamaz.”

Erzurum Kongresi’nde yer alan bu kararda Milli sınırlarla ilgili olarak,

- I. Mondros Mütarekesi ile Osmanlı Devleti’nin elinde kalan yerler,
- II. Türklerin yaşadığı tüm yerler,
- III. Osmanlı tebaasından olanların da yer aldığı I. Dünya Savaşı öncesi sınırlar

unsurlarının hangilerinin vurgulandığı savunulabilir?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) Yalnız III

D) I ve III

E) II ve III



Örnek:

Erzurum Kongresi'nde alınan aşağıdaki kararlardan hangisi, Amasya Genelgesi'nde yer alan "İstanbul Hükümeti üzerine düşen sorumluluğu yerine getirememektedir." kararına paralel bir tedbir amaçlıdır?

- A) Milli meclis derhal açılmalı, hükümet meclis denetiminde çalışmalıdır.
- B) Manda ve himaye kabul edilemez.
- C) Azınlıklarına siyasal ve sosyal dengeyi bozucu ayrıcalıklar tanınamaz.
- D) Sömürü amaçlı olmayan dış yardım kabul edilebilir.
- E) Milli sınırlar içinde vatan bir bütündür, bölünemez.

Örnek:

Erzurum Kongresi'nde, "Saltanatı ve hailafeti kurtarmak için milli güçleri etkin, millet iradesini egemen kılmak esastır." kararı ile birbiriyle çelişen durumlara vurgu yapılması,

- I. birlik-beraberliğe gereksinim duyulması,
- II. "ulusal egemenlik" anlayışına yönelik değişime ortamın müsait olmaması,
- III. halkın milli mücadeleye katılımının sağlanması

yaklaşımlarının hangilerinden kaynaklanmıştır?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) Yalnız III

D) I ve III

E) I, II ve III



Örnek:

Erzurum Kongresi'nde yer alan,

- I. Manda ve himaye kabul edilemez.
- II. Milli sınırlar içinde vatan bir bütündür, bölünemez.
- III. Saltanatı ve hilafeti kurtarmak esastır.

kararlarından hangileri kayıtsız şartsız bağımsızlığın amaçladığını gösterir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

! NOT

- Erzurum Kongresi'nde "Doğu illerini temsil eder" kararı ile dokuz üyeli Temsil Kurulu oluşturulmuştur. Sivas Kongresi'nde "Bütün vatani temsil eder" kararı ile üye sayısı 15'e çıkarılan Temsil Heyeti ulusal nitelik kazanmıştır.
- Erzurum Kongresi'nde Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti ile Trabzon Muhafaza-i Hukuk-u Milliye Cemiyeti birleştirilmiştir. Sivas Kongresi'nde, direniş dernekleri "Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti" adı altında birleştirilmiş ve "millî mücadelenin tek elden yönetilmesi" amaçlanmıştır.

Balıkesir Kongresi (26 – 30 Temmuz 1919)

- Kuzeybatı Anadolu'da yöresel bir birlik kurmuştur.
- Kongre, seferberlik kararı almış, herkes için vatan hizmeti yükümlülüğü getirmiştir.
- Kongre, Sivas'a delege göndermekten kaçınmıştır.
- Batı Anadolu'nun Yunanlılara karşı silahlı direnişle korunmasına ve Batı cephesinin oluşturulmasına karar verilmiş ve Batı cephesinde müdafaa hattı kurulmuştur.

YAYINLARKI



Alaşehir Kongresi (16 - 25 Ağustos 1919)

- Kuzeybatı Anadolu ile Güneybatı Anadolu'daki yöresel faaliyet ve örgütlenmeleri bölgesel boyuta ulaştırmıştır. Bu yönüyle Erzurum Kongresi'yle benzerlik gösterir.
- Silahlanma ve askere alma işlemlerinin görüldüğü kongre, batıdaki millî cephenin oluşmasında etkili olmuştur. (Batı cephesinde müdafaa hattı kurulacak.)
- Kongre, Amasya Genelgesi kararlarını kabul ettiği halde, önemini kavrayamadığı için Sivas Kongresi'ne sadece sembolik olarak katılma kararı almıştır.
- Yurdun parçalanmasının kaçınılmaz olduğuna inanan ve çıkarını işgalci güçlerin yanında görmek isteyen Damat Ferit, olup biteni çaresizce izlemiş, hükümet görevini yerine getirememiştir.

! NOT

- Batı Cephesi Müdafaa Hattı olarak öz savunma gereksiniminin ortaya çıkması, Alaşehir ve Balıkesir Kongreleri ile örgütlü hale gelmiştir. Batı Anadolu'da örgütlü bir yapılanmanın varlığı ile Mustafa Kemal ayrıca zaman harcamamıştır.

Sivas Kongresi (4 - 11 Eylül 1919)



- Sivas'a katılan delegeler her bölgeden seçimle gelmişler ve bütün yurdu temsil etme gücü kazanmışlardır.
- Toplanma biçimi ve aldığı kararlar açısından ulusal nitelikli kongredir.

Sivas Kongresinin başlaması sürecinde yaşanan gelişmeler

- Kongre Başkanlığı için Rauf Bey (Orbay) ile Mustafa Kemal demokratik mücadele içine girmiştir.
- Oy çokluğu ile kongre başkanlığına seçilen Mustafa Kemal'in millî mücadele liderliği meşruiyet kazanmış ve Mustafa Kemal demokratik usullerle başkan olmuştur.
- Kongreye katılan yurtseverler, Erzurum Kongresi'nde reddedilen "Manda ve Hıma" fikrini yeniden gündeme getirmişler ve kesin olarak bu teklif reddedilmiştir.
- Ali Galip Olayı: İstanbul Hükümeti'nin emri ile Elazığ Valisi Ali Galip Bey'in, kongrenin toplanması ve çalışmalarının engellenmesi çabası boşa çıkmıştır.

Alınan Kararlar

- a) Erzurum Kongresi kararları bir iki değişiklik dışında aynen kabul edilmiş ve bütün yurda mâl edilmiştir.
- b) Kongre kararlarını ve millî mücadele hareketini halka duyurmak amacıyla İrade-i Milliye adlı bir gazetenin çıkarılması kararlaştırılmıştır.
- c) Meclisi Mebusan'ın açılması ve hükümetin meclis denetimi altında çalışması için çağrı yapılmıştır.
- d) Manda ve himaye kesinlikle reddedilmiştir.
- e) İnsani amaçlara yönelik yardımlar dışında hiçbir ekonomik yardımın kabul edilmemesi kararı alınmıştır.

Sivas Kongresinde;

a) Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti adına içerde ve dışarda, siyasi ve idari alanlarda karar alma amaçlı "Bütün vatani temsil eder." kararıyla Temsil Kurulu oluşturulmuştur.

Buna göre Temsil Kurulu'nun;

- ulusal bir nitelik kazanması
- bütün vatani temsil gücü kazanarak hükümet gibi hareket edebilme imkanı bulması
- ulusal direnişi sevk ve idare sorumluluğunu üstlenerek yürütme gücünü kullanma olanağı bulması yönleri ön plana çıkarılmıştır.

Örnek:

?

Sivas Kongresi'nde üye sayısı 15'e çıkarılarak "Bütün vatani temsil eder." kararıyla ulusal nitelik kazanmıştır.

Ali Fuad Paşa'yı Umum Kuvay-ı Milliye Kumandanlığı'na tayin ederek Hükümet gibi davranmıştır.

Yukarıda (?) olan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Kuvay-i Milliye
- B) Temsil Kurulu
- C) İstanbul Hükümeti
- D) Meclis-i Mebusan
- E) Mustafa Kemal

b) Sivas Kongresi'nde "Ulusal direnişi sevk ve idare sorumluluğunun Temsil Heyeti'ne yüklenmesi", Temsil Heyeti'nin "Hükümet gibi hareket edeceğine" en açık kanıttır.

Bu doğrultuda Temsil Kurulu, Ali Fuad Paşa'yı "Umum Kuvay-ı Milliye Komutanlığı'na" yani, Balıkesir ve Alaşehir Kongreleri ile Őekillenen Batı Cephesi Komutanlığı'na tayin ederek;

- yürütme yetkisini kullanma,
- Hükümet gibi hareket etme,
- İstanbul Hükümeti'ni yok sayma,
- ülkenin tümünün temsilini üstlenme,
- milis güçler olarak doğan Kuvayi milliye unsurlarını tek elden yönetme imkanı bulmuştur.



Örnek:

Sivas Kongresi'nde, "Bütün vatani temsil eder." kararıyla ulusal direnişi sevk ve idare sorumluluğu yüklenilen Temsil Kurulu'nun, hükümet gibi hareket ettiğine ve yürütme yetkisini kullandığına,

- I. İrade-i Milliye adıyla Milli Mücadele'nin basın yayın organı olacak gazetenin çıkarılması,
- II. Ali Fuad Paşa'yı Umum Kuvay-ı Milliye Kumandanı olarak Batı Cephesi'ne tayin etmesi,
- III. Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti adı altında tüm direniş derneklerini birleştirmesi

tutumlarından hangileri kanıt olarak gösterilebilir?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) Yalnız III

D) I ve III

E) I, II ve III



Örnek:

Sivas Kongresi'nde, ulusal direnişini sevk ve idare sorumluluğunu yüklenen Temsil Kurulu,

Verilen boşluk, aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanırsa doğru olur?

- A) Hükümet gibi hareket etme olanağı bulmuştur.
- B) Düzenli Ordu'yu kurmuştur.
- C) Ermenilerle mücadele için Kazım Karabekir Paşa'yı Doğu Cephesi'ne atamıştır.
- D) Alaşehir ve Balıkesir kongrelerini toplamıştır.
- E) Batı Cephesi Müdafaa Hattı'nı kurmuştur.

! NOT

- Ali Galip'in Sivas Kongresi'ni basma girişimi ve bu girişimin boşa çıkarılması üzerine Mustafa Kemal, karşı saldırıya geçerek padişaha; ulusun Damat Ferit Paşa'ya güveninin kalmadığını "milletin haklarını müdafaa edecek bir hükümetin" kurulması konusunda halkın kararlılığını ifade eden bir telgraf çekmiştir.
- Mustafa Kemal; Damat Ferit Hükümeti ve yeni bir hükümet kuruluncaya kadar, İstanbul'la olan tüm haberleşmenin kesilmesini isteyerek bir boykot hareketi başlatmıştır. Mustafa Kemal kamuoyunun desteğini almaya başlamış, İstanbul'daki aydınların çoğu da Mustafa Kemal'e ve Millicileri desteklerini açıktan vurgulanmaya başlamıştır. Bunun üzerine padişah, taktik değiştirerek Mustafa Kemal ile iyi geçinme yolunu denemiştir. Padişah Damat Ferit'i görevden almış (2 Ekim 1919) ve yeni hükümeti kurmak için Ali Rıza Paşa'yı görevlendirmiştir.

Sivas Kongresi nden Amasya Görüşmelerine

- Temsil Heyeti'nin ilk siyasi başarısı olarak İstanbul'da hükümet değişikliği yaşanmış, Damat Ferit Hükümeti istifa ederek yeni hükümeti Ali Rıza Paşa kurmuş ve 4 Ekim 1919 - 3 Mart 1919 arası hükümetlik görevini üstlenmiştir.
- a) Mustafa Kemal, Ali Rıza Paşa Hükümeti'nin kurulması sonrası çektiği telgraf-ta; "Erzurum ve Sivas Kongresi kararları paralelinde bir Hükümet programı ortaya koyarsanız Kuvayi milliye de Anadolu'daki işlerinize yardımcı olacaktır." diyerek Ali Rıza Paşa Hükümeti'ni Anadolu Hareketi'ne çekme çabasını göstermiştir.
- b) Ali Rıza Paşa ise Mustafa Kemal ile ortak arkadaşları olan Abdülkerim Paşa aracılığıyla görüşme yolları aramıştır. Mustafa Kemal ise "teklifin İstanbul'dan gelmesi ön koşulu" ile görüşebileceklerini iletmiştir.
- Mustafa Kemal'in görüşme için ön koşul getirmesi "İstanbul Hükümeti'ni Anadolu Hareketi'ne çekme ve siyasi etkinlik kazanma" amacıyla ilişkilidir.

c) Ali Rıza Paşa, İstanbul Hükümeti adına Bahriye Nazırı Salih Paşa'yı Amasya'ya Temsil Kurulu ile görüşmeye göndermiştir.

→ İstanbul Hükümeti bu tutumuyla Anadolu Hareketi'ni resmen tanıdığını göstermiştir.

d) Bahriye Nazırı Salih Paşa ile Temsil Kurulu adına Mustafa Kemal'in 20 - 22 Ekim 1919'da Amasya Görüşmeleri gerçekleşmiş ve İstanbul Hükümeti resmen Millicileri tanımıştır.



Örnek:

Sivas Kongresi sonrası Temsil Heyeti'nin siyasal etkinliğinin artmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisinden söz edilemez?

- A) Damat Ferit Hükümeti'nin istifa ettirilmesi
- B) Ali Rıza Paşa Hükümeti'nin, Salih Paşa'yı Amasya'ya Temsil Kurulu adına Mustafa Kemal'le görüşmeye göndermesi
- C) Vatanın bütünlüğü ve milletin bağımsızlığı doğrultusunda Meclis-i Mebusan'da Misak-i Milli kararlarının çıkması
- D) Saltanatın kaldırılması
- E) Amasya Görüşmeleri'nde İstanbul Hükümeti'nin Temsil Heyeti'ni resmen tanınması

Örnek:

2 Ekim 1919'da Damat Ferit Hükümeti'nin istifası sonrası kurulan Ali Rıza Paşa Hükümeti Anadolu Hareketi ile görüşme yolları aramıştır. Ali Rıza Paşa, Mustafa Kemal ile ortak arkadaşı olan Abdülkerim Paşa aracılığıyla bağlantı kurmuştur. Ancak Mustafa Kemal, görüşme teklifinin İstanbul Hükümeti'nden gelmesi ön koşulu ile görüşebileceklerini iletmiştir.

Mustafa Kemal böyle bir koşul getirmekle,

- I. görüşmelere resmi nitelik katma,
- II. Temsil Kurulu'nun siyasal etkinliğini artırma,
- III. Millicilerle İstanbul Hükümeti arasında sorun olmadığını gösterme

amaçlarından hangilerini gözetmiştir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III



Amasya Görüşmeleri (20 - 22 Ekim 1919)

- Mustafa Kemal ile İstanbul Hükümeti temsilcisi Bahriye Nazırı Salih Paşa arasında yapılan Amasya Görüşmelerinde gizli ve imzasız, açık ve imzalı olmak üzere birçok protokol yapılmıştır.
- Mustafa Kemal, alınan bu kararların bir protokol olarak İstanbul Hükümeti temsilcisi Salih Paşa'ya imza ettirmeyi önemsemiştir. Bu tutumuyla Mustafa Kemal, görüşmelere resmi nitelik katmayı amaçlamıştır.

Alınan Kararlar

- a) Yurdun bölünmezliği ve Türklerin çoğunlukta olduğu yerlerin işgaline izin verilmemesi konusunda uzlaşmıştır.
- b) Azınlıklara siyasi egemenlik ve toplumsal dengemizi bozacak ayrıcalıklar verilmemesi kararlılığı vurgulanmıştır.
- c) Mebusan Meclisi'nin (Millet iradesi sağlanmalı) toplanması kararlaştırılmış ancak İtilafların işgali altında ve baskı altında millet iradesinin tecellisi zor olacağından İstanbul dışındaki bir yerde toplanması vurgulanmıştır.

d) Temsil Kurulu'nun haberi olmadan İstanbul Hükümeti hiçbir uluslararası barış antlaşmasını imzalamayacaktır.

→ İstanbul Hükümeti, "merkezi otoritesini korumak ve sürdürmek" adına Salih Paşa'nın kabul ettiği bu kararı uygulamamıştır.

e) İstanbul Hükümeti'yle millî teşkilat arasında (Temsil Heyeti) hiçbir anlaşmazlık kalmamıştır.

f) Seçimler serbest ve müdahalesiz yapılacaktır.

g) Meclis-i Mebusan'ın kabul etmesi halinde İstanbul Hükümeti de Sivas Kongresi

UZMANLAR
YAYINLARI



Örnek:

Ali Rıza Paşa Hükümeti'nin Bahriye Nazırı Salih Paşa'yı, Temsil Kurulu Başkanı Mustafa Kemal ile görüşmek üzere Amasya'ya göndermesi aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir?

- A) İstanbul Hükümeti'nin Temsil Kurulu'nu resmen tanıdığıının
- B) Misak-ı Milli kararlarının Temsil Kurulu'na onaylatıldığıının
- C) Saltanat ve hilafeti kurtarmak için milli güçlerin etkin kılınmak istendiğinin
- D) Yasama gücünün etki altında kalmasından endişe duyulduğunun
- E) İtilaf devletlerinin baskılarını azaltma çabasının

Temsil Kurulunun Ankaraya Gelmesi (27 Aralık 1919)



- Batı cephesini daha yakından izlemek
- Ankara'nın coğrafi konumundan yararlanmak
- Haberleşme ve ulaşım imkanlarını daha iyi kullanmak
- Mebuslar Meclisi toplantılarını ve gelişen olayları daha yakından izlemek amaçlarıyla 27 Aralık 1919'da Temsil Kurulu Ankara'yı merkez edinmiştir.

Meclis-i Mebusanın açılış sürecinde Mustafa Kemal'in çalışmaları

a) Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti adına Meclis-i Mebusan'a katılacak delegelerden Mustafa Kemal, "Müdafaa-i Hukuk Grubu" kurmalarını ve "vatanın bütünlüğü ve milletin bağımsızlığı" doğrultusunda kararlar almaları için çalışmalarını istemiştir.

- Buna rağmen, Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti adına katılan delegelerin "Müdafaa-i Hukuk Grubu" yerine "Felah-ı Vatan Grubu'nu" kurmaları
- mebusların görüşlerini değiştirdikleri
- mecliste çoğunluğun saltanat yanlısı olduğu durumlarını gösterir.

b) Meclis-i Mebusan'a katılacak mebuslarla Ankara'da görüşmeler yaparak "Erzurum ve Sivas Kongresi kararlarını" mecliste kabul ettirmeye çalışan Mustafa Kemal'in bu girişimini İstanbul Hükümeti "Yasama gücünün etki altında kalacağı endişesiyle" engellemeye çalışmıştır.

c) Taslağını Mustafa Kemal'in hazırladığı "Misak-ı Milli" kararları kabul edilirken Mustafa Kemal'in "ulusal egemenlik" anlayışına yönelik "egemenliğin kaynağını değiştirme" girişimleri, Meclis-i Mebusan'daki mebusların çoğunluğunun "saltanat yanlısı" olmalarına bağlı olarak amacına ulaşmamıştır.

d) İtilafların baskısı altında toplanacak Meclis-i Mebusan'ın "kararlarında bağımsız hareket edemeyeceği" endişesiyle Mustafa Kemal, Meclis-i Mebusan'ın İstanbul dışında bir yerde toplanması için Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti adına katılan delegelelerin çalışmasını istemiştir. Ancak meclis İstanbul'da toplanmıştır.



! NOT

- Seçimlerin yapılmasına rağmen padişah Vahdettin, "seçimleri ittihatçıların çoğunluk olarak kazandıkları" iddiasını ileri sürerek Meclis-i Mebusan'ın açılışını geciktirmeye çalışmıştır.
- Padişah'ın bu tutumu "Meclis-i Mebusan üzerindeki nüfuzunu sürdürme ve monarşik gücünü koruma" çabasıyla ilişkilidir.
- Buna göre padişah VI. Mehmet Vahdettin, 12 Ocak 1920'de Meclis-i Mebusan'ın açılışını yapmış ve son Osmanlı Mebusan Meclisi çalışmalarına başlamıştır.

Son Osmanlı Mebusan Meclisinin Toplanması (12 Ocak 1920)

- Amasya Görüşmeleri'nde İstanbul Hükümeti temsilcisi ile Temsil Kurulu arasında uzlaşılan Meclis-i Mebusan'ın açılışı 12 Ocak 1920'de sağlanmıştır.
- Milliciler adına katılan mebuslar Felah-ı Vatan Grubu bünyesinde faaliyet göstermelerine rağmen taslağını Mustafa Kemal'in hazırladığı "vatanın bütünlüğü ve milletin bağımsızlığı" ile ilgili kararlar "çoğunluğun görüşü" olarak "Misak-ı Milli" adıyla kabul edilmiştir.

Örnek:

Amasya Görüşmeleri sonrası Meclis-i Mebusan'ın açılması sürecinde İtilaflar, herhangi bir engelleme yapmadıkları gibi seçimlerin serbestçe yapılmasına da yardımcı olmuşlardır.

İtilafların bu tutumları,

- I. emperyalist emelleri ve yaptıkları işgalleri meclis üzerinden meşrulaştırma,
- II. millet iradesine saygılı olma,
- III. demokratik usullere bağlı kalma

amaçlarından hangilerininin gereğidir?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) Yalnız III

D) I ve II

E) II ve III



Örnek:

Meclis-i Mebusan'ın toplanmasına ilişkin ders ortamında öğrencilerden,

- I. **Yağmur:** İstanbul Hükümeti, ülkenin içinde bulunduğu durumun sorumlulukları karşısındaki çaresizliğini Meclis-i Mebusan üzerinden hafifletmek istemiştir.
 - II. **Yağız:** Milliciler, Erzurum ve Sivas Kongrelerinde alınan kararları "millet iradesi" ile meşruiyet kazandırmaya çalışmışlardır.
 - III. **Yiğit:** İtilaf devletleri, çıkarlarına uygun kararları ve işgallerine ilişkin durumları meclis eliyle meşrulaştırmak istemişlerdir.
- yorumlarını yapmışlardır.

Tarih Öğretmeni Mustafa, bu öğrencilerin yorumlarından hangilerini doğru kabul etmelidir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III



Misak-ı Milli (Ulusal And - 28 Ocak 1920)



Alınan Kararlar

- a) Türklerin oturduğu yerler, hiçbir biçimde parçalanamaz. Mondros Mütarekesi'nin imzalandığı gün işgal altında bulunan Arap memleketlerinin durumu; halkının serbestçe vereceği oya göre belirlenecektir. Bunun dışında kalan o gün işgal edilmemiş Türk ve Müslüman çoğunluğunun bulunduğu bölgelerin tümü bir bütündür, parçalanamaz.
- b) Daha önceden Anavatan'a katılmış olan Elviye-i Selase (Kars, Batum, Ardahan) için gerekirse halkoyuna başvurulmalıdır. (Türklerin çoğunlukta olması gerekçesiyle bu karara yer verilmiştir.)
- c) Batı Trakya'nın hukuki durumunun belirlenmesi halkın serbestçe verecekleri oya uygun olacaktır. (Türklerin çoğunlukta olması gerekçesiyle bu karara yer verilmiştir.)

- d) İstanbul ve Marmara Denizi her türlü tehlikeden uzak tutulursa, boğazların dünya ticaretine açılması mümkündür.
- e) Azınlıkların hakları komşu ülkelerdeki Müslümanlara tanınan oranda olacaktır. (Karşılıklı eşitlik esasına saygıyı zorunlu kılar.)
- f) Siyasi, adli, mali gelişmemize engel olan sınırlandırmaların kaldırılması gerekmektedir. Hissemize düşecek dış borçlarımızın ödenmesi şartları da esasa uygun olacaktır. (Kapitülasyonların kaldırılması ilk kez gündeme gelmiştir.)

Örnek:

12 Ocak 1920'de açılan Meclis-i Mebusan'da 28 Ocak 1920'de Misak-ı Milli ilkeleri kabul edilmiş, 17 Şubat 1920'de de dünya kamoyuna duyurulmuştur.

Meclis-i Mebusan'da kabul edilen Misak-ı Milli esasları içinde aşağıdakilerden hangisi yer almamıştır?

- A) Kapitülasyonların kaldırılması
- B) Azınlıklara yönelik mütekabiliyet (karşılıklılık) esasının önemszenmesi
- C) Evliye-i Selase (Kars, Ardahan, Batum) için halk oylamasının gündeme gelmesi
- D) Batı Trakya'da halk oylamasına gidilmesi
- E) Halkının çoğu Arap olan toprakların, "Milli sınırlar" içinde sayılması



Misak-ı Milinin Önemi

- Millî ve bölünmez Türk vatanının sınırları çizilmiş, ulusal bağımsızlığın gerçekleşmesine yemin edilmiştir. Kurtuluş Savaşı'nın hangi ilkelere dayandırılacağı kesin bir biçimde ortaya konmuştur.
- Tartışma konusu olan topraklarda (Batı Trakya, Kars, Ardahan, Batum, Arap toprakları) halk oylamasının kabul edilmesi, sorunların barışçı yollarla çözümden yana olunduğunu göstermiştir.
- İstanbul Hükümeti'nin, millî mücadelele bu konuda birleşmesi İtilaf devletlerinin dikkatini çekmiş; hükümete ve meclise baskılarda bulunmuşlardır.

Misak-ı Millinin İlan Edilmesinden Sonraki Gelişmeler

- İtilaf devletleri, Mebuslar Meclisi'nin çalışmaya başlaması ile Anadolu'daki ulusal hareketin zayıflayacağını ve ortadan kalkacağını düşünmüşlerdir.
- İtilafların beklentilerine aykırı olarak Meclis, ulusal andı (Misak-ı Millî kararları) ilan ederek işgalcilere karşı bir teslimiyet politikası izlemeyeceğini göstermiştir.
- İtilaf devletlerinin Misak-ı Millî kararlarının geri çektirilmesi konusunda hükümete yaptığı baskılar sonunda Ali Rıza Paşa istifa etmiştir (3 Mart 1920).
- Yeni hükümet Salih Paşa tarafından kurulmuş ve Salih Paşa baskılara boyun eğmemiştir.
- Yapılan baskıların, isteklerin sonuç vermediğini ve Millî Mücadele'nin giderek güçlendiğini gören İtilaf devletleri İstanbul'u 16 Mart 1920'de resmen işgal etmiştir.



Örnek:

Misak-ı Milli'nin ilanının ardından İtilaf devletlerinin 16 Mart 1920'de İstanbul'u işgal etmeleri, Meclis-i Mebusan'ı basıp mebusların bir kısmını tutuklayarak sürgün etmeleri ile aşağıdakilerden hangisi arasında ilişki kurulamaz?

- A) İtilafların millet iradesini yok sayması
- B) Milletin İstanbul Hükümeti'ne olan güveninin sarsılması
- C) İtilafların Misak-ı Milli kararlarını çıkarlarına aykırı bulması
- D) Mustafa Kemal'in, Milli mücadeleyi padişah ve halifeyi kurtarmak için yaptığını söyleme olanağı bulması
- E) Temsil Heyeti'nin Ankara'ya taşınması

- Millî iradeyi yok sayan" işgalciler; yayımladıkları bildiride İttihatçıları ve Millî Mücadelecileri suçlamışlardır.
- İtilaf devletleri Mebusan Meclisi'ni basıp bir kısım milletvekillerini tutuklayıp hapse atmışlar, mebusların bazılarını ise Malta'ya sürmüşlerdir. İtilaf baskınından kaçabilen bazı mebuslar (78 mebus) Ankara'ya geçmişlerdir.
- Bu gelişmeler üzerine padişah Meclisi Mebusan'ı 11 Nisan 1920'de kapatmıştır.
- Müttefiklerin baskılarına dayanamayan Salih Paşa Hükümeti istifa etmiş ve yeni hükümete, sadrazamlığa Damat Ferit getirilmiştir.
- Damat Ferit bundan sonra İngilizlerin baskısı altında Mustafa Kemal ve Millî Mücadele'ye karşı çaresiz İngiliz istekleri paralelinde tutumlar ile tarihe geçmiştir.

- TBMM'nin açılmasına hız katmıştır.
- Ülkede, birlik ve beraberlik güçlenmiş; halkın Kurtuluş Savaşı'na katılımı ve desteği artmıştır.
- İstanbul'un işgali, Osmanlı saltanatının işlevini yitirmesi demektir. TBMM açıldığında, aldığı bir kararla 16 Mart 1920 tarihini Osmanlı Devleti'nin sona erdiği gün olarak kabul etmiş ve bu tarihten sonraki İstanbul hükümetlerinin bütün işlemlerini geçersiz saymıştır.
- İstanbul'un işgali ve Meclis-i Mebusan'ın çalışamaz hale gelmesi Türk milletinin İstanbul Hükümeti'ne olan güvenini azaltırken, padişah ve halifenin kurtarılması amacıyla millî mücadeleye katılımını da artırmıştır.

